

Editorial
Към читателя

Драги читатели,

Последната новина, която долетя от Казахстан, е, че Софийската математическа гимназия (СМГ) е обявена за най-доброто училище в съревнование между 58 отбора с общо над 400 участници. Ежегодно в гр. Алмати – старата столица на Казахстан, се провежда Международната Жаутиковска олимпиада по математика, физика и информатика. Олимпиадата носи името на известния казахстански математик и педагог Оринбек Жаутиков (1911 – 1989). Въз основа на резултатите от три едновременни състезания, които се провеждат по регламента съответно на Международната олимпиада по математика, Международната олимпиада по физика и Международната олимпиада по информатика, се прави рейтинг на училищата участници. Нивото на задачите и в трите състезания е сравнимо с това на споменатите международни олимпиади. Отборът на СМГ завоюва първото място, като и осемте представители на училището станаха медалисти. Бяха спечелени общо 5 златни (3 по математика, 1 по физика и 1 по информатика) и 3 сребърни медала (по 1 за всеки предмет). Представянето е колкото впечатляващо, толкова и неочаквано, защото същите ученици не можаха да постигнат подобен успех на миналата международна олимпиада по математика и е малко вероятно да го направят на следващата. Учениците са същите и качествата им не подлежат на съмнение, но всяка олимпиада изисква специфична настройка и непосредствена подготовка, умения за провеждането на които не всеки ръководител на отбор притежава. Сегашният успех по математика се дължи на учителите от СМГ – Линка Минчева и Стойчо Стоев. За съжаление, колегата им – научен ръководител на националния отбор, е доста по-нисък и му е трудно да скача високо. Успехът по физика се дължи на Илиян Илиев – учител в СМГ. Ето имената на наградените: Александър Чергански – златен медал, Деница Маркова – златен медал, Виолета Найденова – златен медал, Светлин Тотев – златен медал, Христо Венев – златен медал, Даниел Атанасов – сребърен медал, Никола Пулев – сребърен медал, и Иво Дилов – сребърен медал. На

олимпиадата в Казахстан се представи и Математическата гимназия в Шумен. Добре известни са традиционните успехи по информатика на учениците от това училище, които се дължат на качествената подготовка под ръководството на д-р Бисерка Йовчева. Медалистите от Шумен са: Антон Чернев – сребърен медал, и Иван Ганев – бронзов медал.

Ще отбележим още едно признание за България на тази олимпиада. Една от задачите в темата е българска. Неин автор е учителят по математика от Математическата гимназия във Видин Емил Стоянов. Българското предложение беше представено от члена на Международното жури проф. Сава Гроздев.

Споделеното признание е наистина ново, но не е единствено. Изминалата 2015 г. е историческа за сп. „Математика и информатика“. За първи път списанието попадна в световната система за рефериране, оценяване и индекс-иране. Радостната новина дойде през април и тя гласеше включване в престижната световна информационна система EBSCO. Не бяха изминали и два месеца, когато ни споходи ново признание – включване в Европейския реферативен индекс ERIH PLUS. Значението на признанието следва от основната цел на ERIH PLUS за хуманитарни и социални науки – да засилва глобалната видимост на висококачествени изследвания в областта на хуманитарните и социалните науки, публикувани в академични списания в Европа, и да популяризира тяхното национално и международно значение. Четиригодишната последователна политика за постигане на разпознаваемост чрез публикуване на научно-педагогически материали в съответствие с международните стандарти даде резултат. Радостта беше още по-голяма, защото още шест други списания на Националното издателство за образование и наука „Аз Буки“ също бяха включени в ERIH PLUS. Става дума за: „Стратегии на образователната и научната политика“ – гл. редактор проф. Ирина Колева, „Чуждоезиково обучение“ – гл. редактор проф. Димитър Веселинов, „История“ – гл. редактор проф. Пламен Митев, „Философия“ – гл. редактор доц. Георги Апостолов, „Педагогика“ – гл. редактор проф. Емилия Василева, и „Професионално образование“ – гл. редактор доц. Тоня Георгиева. Първите пет, заедно с „Български език и литература“ – гл. редактор проф. Маргарита Георгиева, и „Природни науки“ – гл. редактор проф. Борислав Тошев, бяха включени и в EBSCO. Научна периодика, издавана от „Аз Буки“, се реферира и индексира още от: SCOPUS, THE PHILOSOPHER'S INDEX, ИНИО – Р АН, SOCIOLOGICAL ABSTRACTS, SOCIAL SERVICES ABSTRACTS, WORLDWIDE POLITICAL SCIENCE ABSTRACTS, PAIS INTERNATIONAL AND LINGUISTIC AND LANGUAGE BEHAVIOR ABSTRACTS. Всичко това е висока оценка за последователната правилна политика на Издателството, чийто принципал е Министърът на образованието и науката. Редколегията на сп. „Математика и информатика“ се гордее, че има възможност да се включи в реализацията на тази политика и систематично да дава своя принос.

Успехите са си успехи, но те не ни успокояват, а по-скоро ни мотивират да продължим по набелязания път, защото съществуват и по-високи цели. Една от задачите ни е да се концентрираме върху предстоящите операции по Приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“ на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, както и върху критериите за избор на подходи и методики за оценки по процедурите „Създаване и развитие на центрове за върхови постижения“ и „Създаване и развитие на центрове по компетентност“. Центровете за върхови постижения са с акцент върху привличане на висококвалифицирани изследователи и създаване на научна инфраструктура, на лабораторна среда на най-високо ниво, което да е сравнимо с това във водещите европейски структури в това направление. Важно е да се подчертае, че всички центрове трябва да бъдат съобразени със Стратегията за интелигентна специализация. Изследванията трябва да бъдат и пазарно ориентирани, както се изисква в Оперативната програма. Това означава, че авторите на разработки следва да защитават не само високо научно ниво, но и да се погрижат за съответна обвързаност на резултатите с икономическите приоритети на страната. Това е мотивация за сътрудничество с асоциирани партньори – клъстери от фирми, браншови организации и предприятия, които не само да декларираят общ интерес, но и да се включват в подходящи дейности, гарантирайки по този начин подпомагане на иновационния потенциал и развитие на българската икономика. Необходима е ориентация към най-добрата научна експертиза в съответната област в България и осъществяване на връзка между водещите тенденции и нашите интереси в дългосрочен план за осигуряване на конкурентоспособност на световния пазар. И всичко това е немислимо да се осъществи без фундаментални научни изследвания в областта на педагогиката по направления на методиките на обучението по математика, информатика и информационни технологии. Ролята на сп. „Математика и информатика“ е недвусмислено ясна.

Някои от задачите пред списанието са свързани и с професионалното образование. Добре известна е необходимостта от създаване на условия за повишена гъвкавост на системата чрез осигуряване на възможности за преходи на обучаемите по хоризонтала и вертикала, за непрекъснато надграждане на степените на квалификация, за преминаване през различните образователни нива, включително от средното към висшето образование. Във връзка с влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование това налага конкретни неотложни промени в сега действащия Закон за професионалното образование. Бързото разпространение на новите технологии увеличава несъответствието между търсенето и предлагането на пазара на труда. Това рефлектира върху предлаганото качество, което прави още по-неотложни замислените реформи в системата на професионалното образование. Необходими са законодателни промени, които да осигурят прилагане на практика

на публично-частното партньорство, откриване на възможности за по-голяма заетост, за по-висока производителност в предприятията, за по-ниски социални разходи и отгук – за по-полезна за цялото общество система на обучение по това направление, която във всички случаи е базирана на методиката по математика, информатика и информационни технологии.

Бъдещата ни работа е пряко свързана и с приетата от правителството Концепция за насърчаване на обучението на софтуерни специалисти, която предвижда през следващите 15 години създаване на предпоставки за допълнително обучение на над 30 000 души. Изготвянето на Концепцията е провокирано от анализи на министерствата на труда и социалната политика и на икономиката, както и на браншовите асоциации, които ясно показват недостиг на висококвалифицирани специалисти за запазване и увеличение на ръста на софтуерната индустрия. В Концепцията се предвиждат дейности, които ще допринесат за развитие на професионалното образование в областта на компютърните професии. За целта редколегията на сп. „Математика и информатика“ предвижда да окаже специализирана подкрепа на професионалните гимназии и центровете за професионална квалификация. Във връзка със заложеното от правителството подпомагане на университетите, предлагащи най-високо за страната качество на образование на софтуерни специалисти, част от нашата научна продукция ще бъде в посока повишаване интереса на кандидат-студентите към тези специалности. Списанието ще се погрижи за кариерното ориентиране, което, от своя страна, е в пряка зависимост от качеството на преподаване на математика и информатика. Ролята на извънкласната дейност за ефективно внедряване на информационните и комуникационните технологии в образованието и науката е свързана със системното насърчаване на творческите заложби и потребностите на учениците и студентите с призови класирания на конкурси, олимпиади и състезания.

И както сме декларирали и по други поводи, сп. „Математика и информатика“ ще откликва редовно на потребностите, ще продължи да подпомага научното обезпечаване на инициативите на Министерството на образованието и науката за осъществяване в краткосрочен и дългосрочен план на приетите програми за решаване на проблемите на българското образование в духа на европейските изисквания, ще работи за повишаване квалификацията на учителите и преподавателите, ще се грижи за успешната реализация на подрастващите.

София, януари 2016 г.

Проф. Сава Гроздев
Главен редактор